

PRIORITĂȚILE SCHIMBĂRII EDUCAȚIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR DIN PERSPECTIVA DESCHIDERII SPRE LUMEA MODERNĂ

ELENA ZOLOTARIOV, dr., conf.

Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

Oportunitatea introducerii unor transformări cu caracter inovativ în învățământul superior din Republica Moldova este justificată prin eforturile țării noastre în vederea compatibilizării învățământului național cu standardele europene în ideea sporirii calității educației tinerei generații. Elaborarea unor criterii mutual acceptate și metodologiei de asigurare a activității pedagogice eficiente se impune azi ca o necesitate stringentă.

Drept pilon de orientare pentru căutările noastre explorative ne-a servit accepția că problema învățământului superior este nu doar pregătirea specialistului de calificare înaltă, cum de obicei se consideră, ci constituirea omului cultural, umanist, ecologic.

Aceasta solicită o regândire a procesului de predare-învățare, implicând mai larg în pregătirea profesională a studenților cultura ca factor al dezvoltării sociale în sensul ei deplin și integru, valoarea existenței umane în armonie cu lumea naturii și societății.

Din această perspectivă accentul în predarea disciplinelor de studiu trebuie focalizat pe aspectele morale, spiritualitatea societății, valorile umaniste, "dimensiunea umană".

În baza opțiunilor valorice menționate ne-am propus trasarea liniilor de renovare a modelului existent de pregătire profesională a specialiștilor în domeniul învățământului preșcolar/primar și asistenței sociale la Universitatea "A.Russo" din Bălți.

Renovarea modelului actual de învățare, în viziunea noastră, ar putea include:

- Promovarea dimensiunii europene în ideea învățării democrației și educației studenților în spiritul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
- Sporirea rolului și relevanței cercetării în procesul de predare-învățare în scopul formării capacității de transfer tehnologic.
- Intensificarea procesului de învățare prin implementarea unor tehnologii pedagogice avansate aliniate la standardele comunitare și internaționale.

Atingerea acestor deziderate solicită asigurarea *unității instruirii și educației* ca factor de importanță strategică pentru îmbunătățirea calității procesului pedagogic universitar.

În favoarea acestei priorități a învățămîntului se pronunță numeroși savanți occidentali, optînd pentru sporirea eforturilor în vederea formării calităților spirituale ale personalității, dezvoltării capacității studenților de a vedea lumea în integritate, de a conștientiza semnificația problemelor sociale actuale și a relațiilor interpersonale întemeiate pe empatie.

Spre regret, în practica tradițională nu se asigură unitatea organică a proceselor de educație și instruire în conținutul învățămîntului fiind reprezentate insuficient funcțiile lui socială și educațională. În acest context este important ca materia de predare la oricare disciplină de studiu să fie transformată în conținuturi educative care să contribuie *la cultivarea Omului integru*, capabil să-și realizeze potențialul său creator în condițiile social-economice dinamice, atît în interesele proprii, cît și în interesele societății.

Acest scop general a fost concretizat într-un ansamblu de competențe concepute drept priorități ale procesului de predare-învățare:

- capacitatea de a dispune de instrumente (metode) de interacțiune intelectuală și spirituală cu realitatea;
- capacitatea de autonomizare a studentului în procesul de învățare și educație;
- capacitatea de selecție și de sinteză a diversilor stimuli culturali;
- atitudinea de deschidere față de valorile care nu au fost cunoscute sau experimentate;
- capacitatea de a conecta valorile culturale și de a aborda comparativ diversele segmente ale culturii;
- capacitatea de a se atașa și a racorda disciplinele de studiu la valorile fundamentale;
- curajul de a emite o judecată de valoare;
- capacitatea de a reevalua același obiect, aceeași situație din multiple perspective pentru a ajunge la o nouă (sau la aceeași constatare) ș.a.

Realizarea acestor oportunități ar putea fi asigurată, după noi, prin:

- Implementarea modelului de *învățare prin experiență și reflexie*, realizîndu-se conexiunea predării cu realitățile vieții.
- Organizarea procesului pedagogic în baza favorizării, mai mult ca pînă în prezent, capacității decizionale, autonomizării personalității studentului.
- Încurajarea inițiativei și a proiectelor de acțiune, stimulînd utilizarea unei maniere inovaționale de studiere a materiei.

- Asigurarea atmosferei de deschidere permanentă pentru nou, găinței de a regândi conținutul orelor și a revede metodele de predare-învățare.
- Asigurarea unui climat general de căldură și bunătate, a relațiilor reciproce de empatie între profesor și studenți.

În cele ce urmează ne vom referi, în particular, la unele caracteristici ale modelului inovațional care preconizează învățarea axată pe *trăirea valorilor*, însușirea de mijloace, forme și metode de "dobândire" a cunoștințelor.

Acest model, orientat spre personalitatea studentului include patru elemente: *experiență* directă a studentului (activitate în care el trăiește personal o experiență); *reflecția* privind experiența, *generalizarea* (lecțiilor învățate) și *aplicarea* lor.

Este un model de învățămînt care presupune asimilarea materiei de studiu în baza integrării eforturilor comune ale profesorului și studenților. Profesorul se plasează de pe poziția calitativă de "profesor-lector" pe cea a "profesorului-integrator", evoluînd în rol *de facilitator* care asigură o comunicare mai liberă și mai deschisă cu studenții, îndreptîndu-și atenția spre *starea interioară* a acestora. Preocuparea profesorului devine în primul rînd, perfecționarea predării prin metoda generării de cunoștințe, ajutîndu-l pe student să-și construiască a sa realitate, implicîndu-se nemijlocit în succesele și eșecurile proprii.

Învățăm și studenții să faciliteze activități integrate. Analiza permanentă demonstrează că majoritatea din ei deprind arta proiectării, organizării, inițierii și dirijării discuțiilor, concepute de noi ca formă principală a procesului de învățămînt, precum și abilitățile de modelare a situațiilor reale caracteristice domeniului de specialitate.

Studenții însușesc tehnica de asigurare a ritmului optimal al discuției, de urmărire a activismului participanților și atragere în dezbatere a studenților puțin activi, metodele de susținere a punctelor de vedere progresive și de respectare a tactului față de autorii enunțurilor greșite și, ce e foarte important, de generalizare a rezultatelor obținute și formulare colectivă a concluziilor. Procesul pedagogic devine astfel un exercițiu de democrație, de dezvoltare a responsabilității și a spiritului critic.

Experiența noastră a demonstrat, că renovarea demersului educațional în baza implementării paradigmei centrate pe student presupune o adevărată răsturnare de valori, avînd consecințe asupra întregului ansamblu al activității pedagogice: schimbarea conținutului, astfel încît el să asigure succesul tuturor, schimbarea rolului profesorului,

schimbarea modului de organizare a vieții și a comportamentului studentului.

Sensul acestor transformări în fond semnifică prin sine adaptarea școlii superioare naționale la realitățile sec. XXI.

Bibliografie selectivă

1. Aderarea sistemului de învățământ din Republica Moldova la procesul de la Bologna // Funcționarul public. - 2005. - N 1-2. - p.14
2. Хиту, М., Тенин, В.Е. Иновационная образовательная деятельность вуза: модель и субъект// Социологические исследования. 2003. -№10. p.61-66